

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 671.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245212944048.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Anledningen til denne Krig imellem »Republikerne« gav den *Unge*s heftige Kjærlighed, som endelig vilde have den *Gamle* til at sammensmelte med sig, hvad der faldt de koldsindige *Hollændere* saa fremmed, at de ikke engang skal have vidst, hvad det vilde sige, men derimod vidste de godt, hvad det betød, da den over Afslaget høilig fortørnede Syster-Republik udgav sin berømte *Søret* (Navigations-Akt), hvorefter intet fremmed Skib maatte bringe anden Ladning til *Engeland* end hvad der var avlet ellerforarbejdet i dets *Hjemstavn*. Dette var naturligviis et Tordenslag for *Holland*, hvis Søfart for største Delen stod i *Mellem-Handelens* Tjeneste, saa Bormestersken paa Havet optog Englands ny Søret som en forblommet Krigs-Erklæring, og, førend der udstædtes nogen Anden, skiød den berømte *Nederlandske Admiral Tromp*, som af en Feiltagelse, med Skarpt paa det *Engelske Admirals-Flag* tæt udenfor *Dower*, men fik saamange glatte Lag til Giengiæld, at han fandt Dagen lang nok og brugde Natte-Fristen til at søge Hjemmet. Den *Engelske Admiral*, der viste sig saa nidkiær for sit Flags Ære og saa dygtig til at forsvare det, var Robert *Blake*, Medlem for *Bridgewater* af det *lange Parlament*, og han begyndte først sin Søjteneste som Admiral, da han var *halvtredsindstyve Aar* (1649), men viste sig snart, selv i *Middelhavet*, hvor han tilintetgjorde den Kongelige Flaade under Prinds *Rupert*, ikke blot søvant, men heelbefaren. Verdens-Historien kan ikke indlade sig paa nærmere 672 at beskrive den skarpe Væddestrid mellem den gamle og den unge Søjmagt, men maa bemærke, at det ved den blev indlysende, at *Hollænderne*, hvormange Seire, de end maatte vinde, dog umuelig, paa Trods mod *Engeland*, kunde drive deres udbredte *Verdens-Handel* og deres berømte *Silde-Fiskeri* i det *Engelske Farvand*, som var deres Søjmagts uundværlige Hjæpekilder. *Hollænderne*, som i to Sommere, foruden *Martin Tromp*, havde mistet 1600 Kiøbmandsskibe med deres Ladninger, saa *Amsterdam* begyndte at staae øde, maatte derfor (1654) bede om Fred, men endnu kunde de dog godt tænke, det var kun den i alle Maader frygtelige *Cromwell*, de firede for; thi vel indjog den *Engelske Søjmagt* i *Middelhavet* selv *Spanien*, *Paven* og *Tyrken* *Skræk*, men det kunde tænkes forbi med *Blake* (1657), og under den anden *Carl Stuart* syndes *Engeland* slet ikke frygtelig*).